

खाजगी कायम विनाअनुदानित शिक्षण संस्थांमधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काच्या प्रतिपूर्तीची योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुरु ठेवण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१२/प्र.क्र. १६७/७-अ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक : १६ मार्च, २०१७.

वाचा :

१. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अजीयु १००५/प्र.क्र.२२५/७ अ, दिनांक १५.०५.२००७
२. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अजीयु १००८/प्र.क्र.७/७ अ, दिनांक १.०३.२००८
३. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अजीयु १००८/प्र.क्र.७/७ अ, दिनांक २२.०९.२००८
४. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अजीयु १००८/प्र.क्र.७/७ अ, दिनांक २१.०८.२००८
५. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अजीयु १००८/प्र.क्र.७/७ अ, दिनांक २३.०२.२०११.
६. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१२/प्र.क्र.१४/७ अ, दिनांक १४.०३.२०१२
७. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१२/प्र.क्र.१६७/७ अ, दिनांक ३०.७.२०१३.
८. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१२/प्र.क्र.१६७/७ अ, दिनांक १०.७.२०१४
९. कृषि व प.दु.म. विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २०१२/प्र.क्र.१६७/७ अ, दिनांक ३०.६.२०१५.
१०. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम २०१५/ प्र.क्र.२१९/ तांशि-४, दि.३१.३.२०१६.

प्रस्तावना :

शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, कृषि विभाग, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय आणि मत्स्यव्यवसाय विभाग या विभागांच्या अधिपत्याखाली असणाऱ्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या खाजगी कायम विना अनुदानित संस्थांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या सामाजिक मागास व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील विद्यार्थी केवळ निधीअभावी व्यावसायिक अभ्यासक्रमांपासून वंचित राहून नये म्हणून, एक सामाजिक बांधिलकी व घटनात्मक उत्तरदायित्व म्हणून, राज्य शासनाने फी प्रतिपूर्ती करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय शैक्षणिक वर्ष २००६-०७ पासून घेतलेला आहे. सदरहू निर्णय शैक्षणिक वर्ष २००७-०८, २००८-०९, २००९-१०, २०१०-११, २०११-१२, २०१२-१३, २०१३-१४ व २०१४-१५ मध्ये कायम ठेवण्यात आलेला आहे. सदरहू योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून सुरु ठेवण्याबाबतच्या प्रस्तावास मंत्रिमंडळाने दिनांक १७.०३.२०१६ च्या मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये खालील सुधारणांसह मान्यता देण्याचा निर्णय घेतला आहे :-

१. प्रचलित शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजनेत शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे अंमलबजावणी करण्यास मान्यता देण्यात यावी.

२. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीस दरवर्षी मंत्रिमंडळाची मान्यता न घेता धोरण म्हणून सदर योजनेस मान्यता देण्यात यावी.

३. तथापि, सदर योजनेच्या अंमलबजावणी संदर्भातील सुधारीत पद्धतीचा पुढील शैक्षणिक वर्ष संपण्यापूर्वी विभागाने सविस्तर आढावा घ्यावा.

४. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीकरिता आवश्यक असलेला निधी सर्व संबंधित विभागांना प्रत्येक वित्तीय वर्षी अर्थसंकल्पीत करून उपलब्ध करण्यास मान्यता असावी.

५. सदर योजनेचे मूळ निकष न बदलता अंमलबजावणीत सुधारणा करण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागांना वित्त विभागाच्या सल्ल्याने प्रदान करण्यास मान्यता देण्यात यावी.

त्यानुसार सदरहू योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुधारीत अटी व शर्तीनुसार सुरु ठेवण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

सदर निर्णयानुसार अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास वर्ग या समाज घटकांतील विद्यार्थ्यांची फी प्रतिपूर्ती करण्याबाबतचे आदेश सामाजिक न्याय विभागामार्फत आणि अनुसूचित जमाती या घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी फी प्रतिपूर्ती करण्याबाबतचे आदेश आदिवासी विकास विभागाकडून तसेच आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांच्या फी प्रतिपूर्तीचे आदेश हे उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, कृषि विभाग, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास आणि मत्स्यव्यवसाय विभाग या सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांमार्फत त्यांच्या अखत्यारितील संबंधित शैक्षणिक संस्थांमधील शासनाने निश्चित केलेल्या निवडक विनाअनुदानित व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणा-या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील विद्यार्थ्यांसंदर्भात शासन निर्णय निर्गमित करणे अपेक्षित आहे.

२. या अनुषंगाने कृषि व पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाच्या अधिपत्याखालील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांची शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीची योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुधारीत अटी व शर्तीच्या अधीन राहून सुरु ठेवण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय : राज्यातील कृषि व पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागांतर्गत व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या खाजगी विना अनुदानित व कायम विना अनुदानित महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेल्या आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुरु ठेवण्यास खालील अटीच्या अधीन राहून शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

पात्रतेचे निकष:-

(१) सदर योजना ही खाजगी विनाअनुदानित व कायम विना अनुदानित शिक्षण संस्थांमध्ये महाविद्यालयाच्या कृषि व संलग्न विषयातील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणा-या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांनाही लागू राहिल.

या योजनेमध्ये खालील अभ्यासक्रमांचा समावेश राहिल :-

पदविका	पदवी
कृषि	फलोत्पादन, जैव तंत्रज्ञान, अन्न तंत्रज्ञान, शेती व्यवस्थापन

- (२) सदरहू योजनेचा लाभ घेण्यासाठी आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक आर्थिक उत्पन्न रु. १.०० लक्ष किंवा त्या रकमेच्या आत असणे आवश्यक राहिल.
- (३) आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना निर्धारित शिक्षण शुल्काच्या ५० टक्के मर्यादेपर्यंतची प्रतिपूर्ती शासनामार्फत करण्यात येईल.
- (४) सदरहू योजनेचा लाभ शैक्षणिक वर्ष पूर्वी वा चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांना २०१५-१६ अभ्यासक्रमांच्या पूर्ण कालावधीपर्यंत या आदेशातील अटी शर्तीनुसार लागू राहिल.
- (५) तंत्र शिक्षणाशी निगडित पदविका, पदवी आणि पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांसाठी ज्या विद्यार्थ्यांनी शासनाच्या संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे (CAP) प्रवेश घेतलेला आहे, असे विद्यार्थी या योजनेअंतर्गत लाभास पात्र असतील.
- (६) सदरहू योजनेचा लाभ एआयईईई कोट्यातून प्रवेश घेणाऱ्या महाराष्ट्र राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील उमेदवारांनाही लागू राहिल.
- (७) सदर योजना ही खाजगी अभिमत विद्यापीठ अथवा खाजगी स्वयंअर्थसहाय्यीत विद्यापीठातील अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणा-या विद्यार्थ्यांना लागू राहणार नाही.
- (८) सदर योजनेंतर्गत देण्यात येणारा लाभ हा शासनाने निश्चित केलेल्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी केवळ महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास प्रमाणपत्र असणा-या विद्यार्थ्यांसाठीच मर्यादित राहिल.
- (९) शासनाच्या विविध शिष्यवृत्ती योजनांपैकी केवळ कोणत्याही एकाच योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यास संबंधित विद्यार्थी पात्र असेल. म्हणजेच अन्य योजनेच्या माध्यमातून विद्यार्थी कोणत्याही शिष्यवृत्ती / शुल्क प्रतिपूर्तीचा लाभ घेत असल्यास तो विद्यार्थी या योजनेंतर्गत लाभ मिळण्यास पात्र असणार नाही.
- (१०) लाभार्थी विद्यार्थ्याने नियमितपणे महाविद्यालय / तंत्रनिकेतनामध्ये शिक्षणासाठी वर्गात उपस्थित राहणे आवश्यक राहिल व प्रत्येक सत्र अथवा वर्षाची परीक्षा देणे आवश्यक राहिल. केवळ विशिष्ट परिस्थितीत विशेषतः आजारपणाच्या कारणास्तव परीक्षा देणे शक्य झाले नसल्यास तसे संबंधित विद्यार्थी व शैक्षणिक संस्थेने शिफारस केल्यानंतर संबंधित उपसंचालक / सहसंचालक वा सक्षम अधिकारी यांनी प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.
- (११) पात्र लाभार्थी विद्यार्थी व्यावसायिक अभ्यासक्रमाकरिता प्रवेश घेतल्यानंतर एखादया सत्राची (सेमिस्टरची) परीक्षा दिली नसल्यास अथवा एखादया शैक्षणिक वर्षात अनुत्तीर्ण झाल्याने त्या वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास पुढील वर्षाकरिता सदर योजनेंतर्गत सदर विद्यार्थी लाभ मिळण्यास अपात्र राहिल.

तथापि, तदनंतर पुनश्च: त्या सत्र/वर्षात परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर अथवा अंशतः पास (ATKT) झाल्याने त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाल्यास सदर योजनेतील लाभासाठी पुन्हा पात्र ठरेल.

- (१२) परंतु असे पात्र लाभार्थी विद्यार्थी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यानंतर संपूर्ण अभ्यासक्रमाच्या एकूण कालावधीत दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक वेळी पूर्णतः अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसेल तर संबंधित विद्यार्थी प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेतर्गत लाभकरिता कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल.
- (१३) लाभार्थी विद्यार्थी व संबंधित शिक्षण संस्था यांनी सदर योजनेतर्गत लाभ घेण्यासाठी सादर केलेल्या अर्जात चुकीची अथवा दिशाभूल करणारी माहिती सादर केल्यास त्यास उर्वरित अभ्यासक्रमाच्या कालावधीसाठी लाभ देण्यात येणार नाही. तसेच, त्या विद्यार्थ्याला/संस्थेला त्यांनी सादर केलेल्या चुकीच्या माहितीच्या आधारे त्यापूर्वी मिळालेल्या लाभाच्या संपूर्ण रकमेची व्याजासह वसूली करण्यात येईल व कोणत्याही योजनेतर्गत संबंधित विद्यार्थ्यास शिष्यवृत्ती/शुल्क प्रतिपूर्ती मिळण्यास प्रतिबंधित केले जाईल. या संदर्भातील सर्वस्वी जबाबदारी ही योजनेची अंमलबजावणी करणा-या सक्षम प्राधिकाऱ्याची असेल.
- (१४) संबंधित विद्यार्थी स्वतःच्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करीत नसल्याबाबत किंवा संबंधित प्राधिकाऱ्याच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमितपणे गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरूपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने निदर्शनास आणले तर अशा विद्यार्थ्याची शुल्क प्रतिपूर्ती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल.
- (१५) ज्या अभ्यासक्रमाकरिता पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यास प्रतिपूर्ती प्रदान करण्यात आली आहे तो अभ्यासक्रम संबंधित विद्यार्थ्याने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यास प्रदान केलेल्या प्रतिपूर्तीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या/तिच्याकडून वसूल केली जाईल.
- (१६) सदर योजनेच्या अंमलबजावणीबाबतच्या कोणत्याही पूर्वसूचना न देता बदल अथवा सुधारणा करण्याचे अधिकार शासनास राहतील व असे बदल केल्यामुळे कोणत्याही प्रकारचे नुकसान झाल्याबाबतचा दावा कोणत्याही विद्यार्थ्यास किंवा शैक्षणिक संस्थेस अथवा विद्यार्थ्याच्या पालकांना शासनाच्या विरुद्ध करता येणार नाही.
- (१७) सदर योजनेच्या लाभकरिता शासकीय अथवा शासन अनुदानित शैक्षणिक संस्था किंवा शासकीय विद्यापीठ वगळून अन्य सर्व खाजगी विनाअनुदानित शैक्षणिक संस्थांमधील पात्र विद्यार्थ्यांचे प्रवेश व विद्यार्थ्यांकडून आकारावयाचे असलेले शिक्षण शुल्क हे महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक (प्रवेश व शिक्षण शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम २०१५, मधील तरतूदीनुसार शुल्क नियामक प्राधिकरणाकडून प्रत्येक वर्षी निश्चित करून अंतिम करणे आवश्यक राहिल.
- (१८) सदर योजनेतर्गत पात्र असणारे व्यावसायिक अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या संबंधित शैक्षणिक संस्थांनी पुढील ३ वर्षांच्या आत म्हणजेच शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पर्यंत सक्षम शिखर संस्थेकडून मूल्यांकन व दर्जाचा मानांकन प्राप्त करणे (Assessment and Accreditation) आवश्यक राहिल. तदनंतर शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून संबंधित शिखर संस्थांकडून मूल्यांकन व दर्जा निश्चिती करून मूल्यांकन

प्राप्त न केल्यास अशा संस्थांना मुल्यांकन व दर्जा मानांकन प्राप्त होईपर्यंत या योजनेतून वगळण्यात येईल व त्या वर्षापासून केवळ मानांकन प्राप्त करणाऱ्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रथम वर्षासाठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिताच सदर योजना लागू राहील.

शुल्क प्रतिपूर्तीच्या वितरणाची कार्यपद्धती:-

- (१९) सदर योजनेची अंमलबजावणी करणा-या प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या अधिनस्त असलेल्या शैक्षणिक संस्थांमधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणा-या पात्र लाभार्थींचे अर्ज स्विकारण्यासाठी संगणकीय ऑनलाईन प्रणाली निर्माण करावी. सदर प्रणाली निर्माण करून आवश्यकतेनुसार संबंधित विद्यापीठाशी जोडून त्याद्वारे संबंधित पात्र लाभार्थींनी परीक्षा दिली आहे किंवा नाही याची पडताळणी करण्यासाठीची सोय करण्यात यावी. याकरीता सर्व संबंधित विद्यापीठाकडून सक्षम प्राधिकाऱ्यांना त्यांच्या संगणक प्रणालीशी जोडण्यासाठी आवश्यक असलेले सर्व प्रकारचे सहकार्य करणे अनिवार्य असेल.
- (२०) प्रत्येक प्रवर्गातील अर्जदार विद्यार्थ्यांकरिता निश्चित केलेल्या त्याच्या कुटुंबाची (दोन्ही पालकांची एकत्र) उत्पन्न मर्यादा ही सक्षम अधिकाऱ्याने प्रमाणित केल्याची खातरजमा करणे आवश्यक असून आर्थिक मागास प्रवर्गाचे प्रमाणपत्र हे किमान संबंधित तहसिलदार यांचे असावे.
- (२१) प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थ्यांचा आधार क्रमांक किंवा विशिष्ट संगणकीय क्रमांक नमूद करून संबंधित विद्यार्थी प्रत्येक वर्षाच्या प्रथम सत्राच्या / वर्षाच्या परीक्षेस बसला असल्याबाबत संगणकीय प्रणालीद्वारे खातरजमा करून त्या विद्यार्थ्यांची सर्व माहिती शैक्षणिक संस्थेने ऑनलाईन स्वरूपात प्रमाणित करून ऑनलाईन अर्ज सक्षम अधिका-याकडे सादर करणे आवश्यक राहिल.
- (२२) प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थी हा संबंधित शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतल्याची अथवा शिक्षण घेत असल्याची व शैक्षणिक संस्थेत बनावट विद्यार्थ्यांची नोंद नसल्याची संगणकीय प्रणालीद्वारे पडताळणी करणे आवश्यक असेल.
- (२३) सक्षम प्राधिका-यास ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यामधील विद्यार्थ्यांची सर्व माहिती व त्यास दिलेला प्रवेश हा प्रवेश नियमन प्राधिकरणाद्वारे वैध ठरविण्यात आल्याची पडताळणी करावी.
- (२४) पात्र विद्यार्थ्यांची माहिती आधार क्रमांक किंवा विशिष्ट संगणकीय क्रमांकाशी संबंधित संचालनालय/ शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठ यांचेकडील अथवा अन्य उपलब्ध व्यक्तिगत माहितीशी संलग्नीत झाल्यानंतर संबंधित विद्यार्थी प्रत्यक्षात शैक्षणिक संस्थेत शिकत असल्याची आणि शैक्षणिक वर्षाच्या प्रथम सत्राच्या परीक्षेस बसला असेल अशा व केवळ उपरोक्त नमूद सर्व अटी/शर्तीची पूर्तता करत असलेल्या पात्र विद्यार्थ्यांनाच सदर योजनेतील लाभासाठी पात्र समजण्यात येईल.
- (२५) ज्या अभ्यासक्रमांना सत्र परीक्षा पद्धती लागू नाही, अशा अभ्यासक्रमाकरीता संबंधित विद्यार्थ्यांचा प्रवेश हा प्रवेश नियमन प्राधिकरण व संबंधित विद्यापीठाने निश्चित केल्यानंतर विद्यापीठाच्या पटावर नोंदविण्यात आलेला नोंदणी क्रमांक तपासून संबंधित अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणा-या पात्र विद्यार्थ्यांला व सहा महिन्यांचे पट पडताळून त्याला प्रमाणपत्र दिल्यावर लाभासाठी निश्चित करण्यात येईल. संस्थेने खोटे प्रमाणपत्र दिल्यास संस्थेवर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.

- (२६) अशा पात्र विद्यार्थ्यांची विहित मर्यादेतील प्रतिपूर्ती सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून ही थेट स्वरूपात संबंधित शिक्षण संस्थेला त्यांच्या बँक खात्यात ECS द्वारे प्रतिपूर्ती करणे आवश्यक असेल.
- (२७) वरीलप्रमाणे पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती केल्यानंतर दरवर्षी अशा लाभार्थी विद्यार्थ्यांची अभ्यासक्रम व शैक्षणिक संस्थानिहाय सविस्तर यादी ही अंमलबजावणी करणा-या विभागाच्या अखत्यारीतील संचालनालयाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी त्यांच्या संकेतस्थळावर न चुकता प्रसिध्द करणे बंधनकारक असेल.
- (२८) तसेच सदर योजनेतर्गत पात्र लाभार्थ्यांपोटी शासनाकडून संबंधित शैक्षणिक संस्थांना अदा करण्यात येणाऱ्या शुल्क प्रतिपूर्तीबाबत विविध विभागांच्या अखत्यारीतील सर्व सक्षम प्राधिकारी किंवा नेमून दिलेल्या त्यांच्या प्रतिनिधीद्वारे वेळोवेळी दरवर्षी लाभार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती व उपस्थिती बाबत खात्री करावी. त्यासाठी आवश्यक त्या सूचना वेळापत्रकासह सक्षम प्राधिकारी व संनियंत्रण अधिकाऱ्यांनी निर्गमित करावीत. तसेच या योजनेतील त्रुटी संदर्भातील निरीक्षण व फलनिष्पत्तीचा अहवाल सक्षम प्राधिकाऱ्यांमार्फत शासनास न चुकता वेळोवेळी सादर करणे अनिवार्य असेल.
- (२९) सदर योजनेतर्गत या विभागाच्या अखत्यारीतील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेण्याच्या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क प्रतीपूर्तीची अंमलबजावणी करण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून विभागीय सहसंचालक, तंत्रशिक्षण, यांना व संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनाय, महाराष्ट्र राज्य, यांना संनियंत्रण व समन्वयक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
- (३०) सदर योजनेच्या वर नमूद सुधारीत अंमलबजावणीच्या पध्दतीबाबत व योजनेच्या फलनिष्पत्तीसंदर्भात शैक्षणिक वर्ष संपण्यापूर्वी न चुकता अंमलबजावणी करणाऱ्या संबंधित विभागांनी सविस्तर आढावा घ्यावा. तसेच आढाव्याअंती आवश्यकतेनुरूप योजनेच्या अंमलबजावणीत वित्त विभागाच्या सल्ल्याने संबंधित प्रशासकीय विभागांनी सुधारणा करावी.
- (३१) सदर शासन निर्णयानुसार आर्थिक निकष व अन्य सर्व अटी /शर्ती अनुसरून या योजनांतर्गत त्यांच्या अखत्यारीतील विद्यार्थ्यांना थेट स्वरूपात डीबीटी द्वारे शिष्यवृत्ती /प्रतिपूर्ती करण्यात येत असल्यास ती कार्यपध्दती चालू ठेवावी, परंतु वर नमूद केल्याप्रमाणे विद्यार्थी संबंधित महाविद्यालयात प्रत्यक्षात शिकत असल्याची व वेळोवेळी परीक्षा देउन उत्तीर्ण होत असल्याची खातरजमा करण्यासाठी वर नमूद अटी, शर्ती व विहित पध्दतीचा अवलंब करणे आवश्यक असेल.
- (३२) आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांच्या शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीचा खर्च, मुख्य लेखाशिर्ष “२४१५ -कृषि विषयक संशोधन व शिक्षण, ०१-पीक संवर्धन, १२० इतर संस्थांना सहाय्य, (००) (०५) महाराष्ट्र कृषिविषयक शिक्षण व संशोधन परिषदेला सहायक अनुदान, ३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर) दत्तमत (२४१५ ००६१)” या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकून मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
२. सदर शासन निर्णय हा वित्त विभागाने उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या प्रस्तावास दिलेल्या सहमतीने व त्या विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. २०२/व्यय-५, दिनांक २९/०३/२०१६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३२२१५५४४२३३०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्र.शं.शेटे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उपमुख्यमंत्री याचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. मा.मुख्य सचिव याचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
५. अपर मुख्य सचिव, (कृषि) याचे स्विच सहाय्यक, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०.प्रधान सचिव (पदुम), कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११.प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२.सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३.आयुक्त, कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १४.महासंचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, १३२/ब, भांबुर्डा, भोसलेनगर,
- १५.पुणे-४११ ००७.
- १६.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, १३२/ब, भांबुर्डा, भोसलेनगर,
- १७.पुणे-४११ ००७
१८. कुलगुरु/कुलसचिव/नियंत्रक, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि.रत्नागिरी.
- १९.कुलगुरु/कुलसचिव/नियंत्रक, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जि.अहमदनगर.
- २०.कुलगुरु/कुलसचिव/नियंत्रक, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला
- २१.कुलगुरु/कुलसचिव/नियंत्रक, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
- २२.उपविभागीय कृषि अधिकारी, अहमदनगर/रत्नागिरी/परभणी/अकोला

- २३.आयुक्त, आदिवासी विकास (नाशिक).
- २४.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
- २५.महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
- २६.अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- २७.निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
२८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- २९.सर्व संबंधित मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक.
- ३०.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचलनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ३१.कृषि व पदुम विभाग (का.८अ) मंत्रालय, मुंबई-३२
- ३२.प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक.
- ३३.निवड नस्ती (कार्यासन-७अ).